

दीपकलिका स्त्री दीपस्य कलिकेव । दीपशिखायां शूल-
पाणिक्ते रयाक्षयलक्ष्यसंज्ञिताटीकाभेदे च ।

दीपकिट्ट न० इत० । कञ्जले शब्दार्थकल्पतरुः ।

दीपकूपी स्त्री दीपस्य कूपीव । दीपवर्त्तिकायाम् दीप-
दशायाम् शब्दमा० ।

दीपखोरी स्त्री खोर-गत्याघाते णिच्-अच् गौरा० डीप् ।
इत० । दीपवर्त्तिकायां (शब्ते) शब्दमाला ।

दीपध्वज पु० दीपस्य ध्वज इव । कञ्जले जटाध० ।

दीपन त्रि० दीपयति वङ्गिम् दीप-णिच्-ल्यु । शतरङ्गूले
रत्नमा० = कूङ्गुमे त्रिका० । शम्यूरशिखावृत्ते ४शालि-
ञ्जराके च पु० शब्दच० ५कासमर्दे ६पनाण्डौ च पु०
राजनि० । ७दीपकमाले त्रि० । भावे ल्युट् । ८प्रकाशने
न० ९प्राज्ञमन्त्रसंस्कारभेदे च “मन्त्राणां दश कथ्यन्ते
संस्काराः सिद्धिदायिनः । जननं जीवनं पञ्चात्ताडनं
बोधनं तथा । अथाभिषेको विमलीकरणाय्यायने
तथा । तर्पणं दीपनं शुभ्रिर्दशैता मन्त्रसंस्क्रियाः ।
“तारमायारमायोगो मनोदीपनमुच्यते” शारदाति० ।
दीप्यतेऽनया दीपि-करणे ल्युट् डीप् । दीपनी १०मेधि-
कायां ११पाठायां १२यवान्याञ्च स्त्री राजनि० । १२दीप-
नसाधने त्रि० स्त्रियां डीप् । “त्रिफला कफपित्तघ्नो
मेहकुष्ठविनाशिनी । चक्षुष्या दीपनी” “निहन्त्यादुदीपनं
शुल्मपीनसाग्न्यस्ततामपि” । “कटुकोदीपनः पाचनो
रोचनः शोधनः” इति च सुश्रु० ।

दीपनीय पु० दीपनाय जठरान्त्रोद्दीपनाय हितः क ।
१यवान्यां राजनि० औषधवर्गभेदे “पिप्पली पिप्पली-
मूलं चव्यञ्जिकनागरम् । दीपनीयः सुतो वगैः कफा-
निलगदापहः” चक्रपाणिदत्तः । दीप-णिच्-अनीयर् ।
१ ज्वालनीये त्रि० ।

दीपपादप पु० दीपस्य पादप इव व्याख्यत्वात् । (पिलसुज)
दीपाधारे शब्दार्थकल्प० दीपवृत्ताद्योऽप्यत्र ।

दीपपुष्प पु० दीपः तत्कलिकेव पुष्पमस्य । चम्पके राजनि० ।
दीपभाजन न० इत० । दीपपात्रे तज्ज्वालनतैलाधारे
पात्रे “वामनार्चिरिव दीपभाजनम्” रघुः ।

दीपमाला स्त्री दीपानां माला । श्रीषीभूते प्रदीपसंघे “उ-
दबुद्धां च जनङ्गालीं पूजयेद्दीपमालया” ति०त० ।

दीपवत् त्रि० दीप+अस्वये मत्पु मस्य वः । १दीपयुक्ते
मृदादौ स्त्रियां डीप् डीवन्तः २कामख्यापीठस्यो नदी-
भेदे “शाश्वती कथिता या त्व नदी मत्स्यध्वजा मिता ।

तस्याः पूर्वे समाख्याता नदी दीपवती मता । एषा
च हिमवज्जाता हिन्दुनी दीपवत्तमः । तेन देवम-
नुष्येण नदी दीपवती स्मृता । दीपवत्याः पूर्वतस्तु
मृङ्गाटोनाम पर्वतः” कालिका०पु० ८२अ०

दीपशत्रु पु० इत० । कीटभेदे (जोनाकीपोका) पारस्करनि०
दीपशिखा पु० इत० । प्रदीपज्वालायाम् उपचारात् तज्जाते
२कञ्जले च शब्दार्थचन्द्रिका ।

दीपशृङ्खला स्त्री दीपानां शृङ्खलेव । दीवावल्यां हारा०

दीपान्वित त्रि० इत० । १दीपयुक्ते मृदादौ श्लेष्मानचल-
रादिषु देयदीपयुक्तायां सुख्याश्विनस्य गौणकार्तिकस्य
२अमायास्यायाम् स्त्री तत्कर्त्तव्यादि यथा
भविष्यपुराणे “येयं दीपान्विता राजन् । ख्याता पञ्च-
दशी भुवि । तस्यां दद्याच्च चेद्भूतं पितृभ्यां वै महा-
लये । प्रदोषसमये लक्ष्मीं पूजयित्वा यथाक्रमम् ।
दीपवृत्तास्तथा कार्या भक्त्या देवमृष्टेऽपि । चतुष्पथे
श्लेष्मानेषु नदीपर्वतसालुषु । वृजमूलेषु गोवेषु हत्वरेषु
मृष्टेषु च । वस्त्रैः पुष्पैः शोभितव्याः क्रयविक्रय-
भूमयः । दीपमालापरिचिन्ते प्रदोषे तदनन्तरम् ।
ब्राह्मणान् भोजयित्वा दौ विभज्य च बुभुक्षितान् ।
अन्नङ्गुतेन भोक्तव्यं नवयस्त्रोपशोभना । स्निग्धैर्सुगन्धै-
र्विदग्धैश्च बान्धवैर्भृतकैः सह” तिथित० ।

निर्णयसिन्धौ तत्र विशेष उक्तो यथा

कालादर्शे “प्रत्यक्षं अश्वयुगदर्शे कृताभ्यङ्गादिमङ्गलः ।
भक्त्या प्रपूजयेद्देवीमलक्ष्मीविनिवृत्तये” अस्य व्याख्यानं
आदिशब्दात्मञ्चतुर्दशकस्नानादेरुपसंग्रहः तदुक्तं पञ्चपु-
राणे “स्वातिस्थिते रवाविन्दुर्यद् स्वातिगतो भवेत् । पञ्च-
त्वयुदकस्नायी कृताभ्यङ्गविधिनरः । नीराजितो महाल-
क्ष्मीमर्चयन् श्रियमश्नुते । अश्वयुगदर्श इति दर्शशब्दः
प्रत्यक्षे स्वातियुक्ततिथिपरः तदुक्तं ब्राह्मे “कर्जे
शुक्लद्वितीयायां तिथिषु स्वातिकृत्तये । मानवो मङ्गल-
स्नायी नैव लक्ष्म्या विमुच्यते” । तत्रैव “इमे भूते च दर्शे
च कार्तिकप्रथमे दिने । यदा स्वाती तदाभ्यङ्गस्नानं
कुर्याद्दिनोदये” । कश्चपसंज्ञितायां तु दीपावलिदर्शं प्रकस्य
“इन्दुलयेऽपि संक्रान्तौ रवौ पाते दिनक्षये । तदाभ्यङ्गो
न दीपाय प्रातः प्रापापनुत्तये” इति । स्वातियोगं विना-
प्यभ्यङ्ग उक्तः । मातुले “दीपेनोराजनादत्र सैषा दी-
पावली स्मृता” । अत्र विवेच्यते चेमादौ भविष्ये “दिवा
तत्र न भोक्तव्यमस्ते बालातुराज्जनान् । प्रदोषसमये